

Datum

2025-09-02

Adress

Rönnebladsgatan 1 B

Diarienummer

GRF-2025-9710

Yttrande

Till

Kommunstyrelsen

**Remiss Justitiedepartementet -Straffrättsliga
åtgärder mot korruption och tjänstefel (SOU 2025:87)
STK-2025-1151**

Grundskolenämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Stadskontoret har gett grundskolenämnden möjlighet att yttra sig över remiss från Justitiedepartementet avseende betänkandet *Straffrättsliga åtgärder mot korruption och tjänstefel* (SOU 2025:87). Grundskolenämnden är positiv till förslaget att korruptionsbrotten ska samlas i en ny lag. Grundskolenämnden ställer sig också positiv till att straffskalorna för brott som går under begreppet korruptionsbrott i den nya lagen, så som mutbrott och handel med inflytande, höjs. Grundskolenämnden invänder mot utredningens förslag om det nya brottet missbruk av offentlig ställning, ändringen av rekvisiten i brottet handel med inflytande samt utredningens förslag om en straffskärpning för brottet tjänstefel. Grundskolenämnden har ingen erinran mot utredningens förslag eller bedömningar i övriga delar.

Yttrande

Grundskolenämnden vill inledningsvis påtala att det är positivt att arbetet mot korruption intensifieras men vill, som även utredningen påpekar, understryka att arbetet mot korruption även kräver andra åtgärder än rent straffrättsliga.

Grundskolenämnden är positiv till förslaget att korruptionsbrotten ska samlas i en ny lag. Grundskolenämnden ställer sig också positiv till att straffskalorna för brott som går under begreppet korruptionsbrott i den nya lagen, så som mutbrott och handel med inflytande, höjs för att spegla att de i praktiken utgör brott mot allmänheten snarare än förmögenhetsbrott. Grundskolenämnden invänder mot utredningens förslag kring det nya brottet missbruk av offentlig ställning, ändringen av rekvisiten i brottet handel med inflytande samt utredningens förslag om en straffskärpning för brottet tjänstefel.

Grundskolenämnden har ingen erinran mot utredningens förslag eller bedömningar i övriga delar.

Grundskolenämnden instämmer i att det är av största vikt att demokratiska system respekteras och att korruption förhindras i så stor utsträckning som möjligt och har förståelse för intentionerna bakom den nya straffbestämmelsen om *missbruk av offentlig ställning*. Grundskolenämnden invänder emellertid mot ändamålsenligheten av att ha en sådan opreciserad straffbestämmelse för att komma till rätta med problemen. För att nya straffrättsliga bestämmelser ska införas krävs att det som blir föremål för den straffrättsliga lagstiftningen är ett konkret och skyddsvärt intresse. Utredningen konstaterar att de fall som riskerar att ”hamna mellan stolarna” främst rör missbruk av allmänna medel i samband med offentlig upphandling samt lag- och domstolstrots hos förtroendevalda. Utredningen anger själv att en avvägning kring lämpligheten av det generella lagrummet respektive mer konkreta specifika lagrum har gjorts, där man landat i aktuell bestämmelse. Grundskolenämnden menar dock att lagen i sin föreslagna utformning lämnar ett mycket stort utrymme för tolkning vilket kan innebära att lagrummets tillämpningsområde blir oproportionerligt brett.

Grundskolenämnden invänder därför mot utredningens förslag kring det nya brottet missbruk av offentlig ställning så som bestämmelsen är formulerad i aktuell utredning. Grundskolenämnden vill även lyfta en oro kring att det nya lagrummet skulle kunna sätta lärare och annan pedagogisk personal i svåra situationer då de därigenom skulle kunna bli föremål för anmälningar för missbruk av offentlig ställning i samband med sin undervisning. Dessa risker skulle kunna förstärkas av att många lärare upplever att de i allt större utsträckning utsätts för påtryckningar från vårdnadshavare. I förlängningen skulle ett utvidgat ansvar i dessa fall kunna medföra svårigheter att rekrytera och upprätthålla kompetens inom viktiga funktioner i samhället där det redan ställs höga krav på den enskilde tjänstemannen.

Grundskolenämnden invänder även mot den föreslagna ändringen av straffbestämmelsen *handel med inflytande*. Utredningen konstaterar att ingen har dömts för brottet sedan det infördes år 2012 samt att de flesta straffvärda fall av handel med inflytande omfattas av straffbestämmelsen för mutbrott. Det har i betänkandet inte getts exempel på annat än sällsynta hypotetiska situationer där straffvärda fall faller utanför det straffbelagda området. Utredningen anför att en ändring av straffbestämmelsen måste ha som utgångspunkt att fler straffvärda fall ska omfattas men att legitimt påverkansarbete inte ska träffas av det straffbara området. Det är som utredningen konstaterar emellertid inte lätt att dra en gräns mellan tillåtet och otillåtet påverkansarbete. Att dagens straffbestämmelses tillämplighet är inskränkt till myndighetsutövning och offentlig upphandling har motiverats med att risken annars finns att en sådan bestämmelse kan begränsa yttrandefriheten samt innebära att legitim påverkan på politisk åsiktsbildning kan hamna i det straffbara området. Grundskolenämnden anser inte att skälen för att utvidga straffansvaret uppväger de

risker som, trots straffregelns nya konstruktion, ändå bedöms finnas vad gäller dessa intressen.

Grundskolenämnden invänder vidare mot utredningens förslag kring straffskärpning för brottet tjänstefel. Grundskolenämnden saknar en utförligare motivering till varför straffskalan för tjänstefel ska skärpas. Den diskussion som förs kring behovet av ändring i lagstiftningen kring korruption och mutbrott saknas vid förslagen om straffskärpning för tjänstefel, där grunden för en straffhöjning inte framstår som lika angelägen. Det kan vidare konstateras att lagföring för brottet tjänstefel inte är vanligt förekommande och att andelen anmälningar som leder till lagföring är klart mycket lägre än snittet för andra brott enligt brottsbalken (mellan 1 och 4 procent mellan år 2014–2020 att jämföra med 18 procent för övriga brott).

Offentliga tjänstemän kan redan i dag avkrävas ansvar ur ett arbetsrättsligt, offentligrättsligt och straffrättsligt perspektiv. Anställda kan dömas för såväl tjänstefel som andra brott, bli avskedade och åläggas disciplinära åtgärder. Med ökade krav på effektivitet i den offentliga förvaltningen finns en risk att denna effektivitet hämmas av rädsla att av oaksamhet begå ett tjänstefel. En höjning av straffskalan för tjänstefel riskerar att skapa en ökad osäkerhet hos tjänstepersoner, vilket kan leda till en onödig fördröjning av handlägningsprocessen.

Grundskolenämnden menar att en noggrannare avvägning måste göras mellan skälen för straffskärpning och den risk för hämmande av effektiviteten som otrygga tjänstepersoner som snarare är rädda för att göra fel än angelägna om att göra rätt innebär. Grundskolenämnden menar vidare att utgångspunkten bör vara att skapa goda förutsättningar för tjänstepersoner att göra rätt snarare än att skärpa det straffrättsliga ansvaret för enskilda medarbetare.

Grundskolenämnden har ingen erinran mot utredningens förslag eller bedömningar i övriga delar.

Ordförande

[Förnamn Efternamn]

[Fyll i titel]

[Förnamn Efternamn]

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden.]